

La Quotidiana
 7007 Chur
 081/ 255 52 52
<https://www.suedostschweiz.ch/laquotidiana>

Medienart: Print
 Medientyp: Tages- und Wochenmedien
 Auflage: 3'244
 Erscheinungsweise: täglich

Seite: 2
 Fläche: 82'320 mm²

Auftrag: 3007101
 Themen-Nr.: 320023
 Referenz:
 c6130d5a-b0b9-4014-bd57-5ede9c583afc
 Ausschnitt Seite: 1/2

Malcontent en vals da cunfin

CLAUDIA CADRUVI/FMR

Rauba e personas passan sur cunfin senza controllas – u be cun controllas punctualas. Quai è la situaziun en Val Müstair. Ed il pir: La duana reducescha vinavant il persunal en il Grischun. Il deputà Rico Lamprecht ha perquai motivà cusseglier naziunal Martin Candinas da menziunar il problem sin palancà federal.

Sontgamin l'aveva empermess *Ueli Maurer*: La duana na stritgia betg anc dapli plazzas en il Grischun. L'inscunter cun il cusseglier federal è stà il 2017. Il deputà jauer *Rico Lamprecht* era lezza giada stà da la partida cura ch'ina delegaziun grischuna era s'inscuntrada cun Ueli Maurer e ses Uffizi federal da la duana e da la segirezza dals cunfins.

Ma capità è precis il cuntrari. Dapi lez inscunter è vegnidas stritgadas nov plazzas. Empe da 64 duaniers e duanieras lavuran ussa be pli 55 en il Grischun. Gliez è resorti d'ina dumonda da la deputada *Gabriela Menghini-Inauen* da quest onn. La regenza grischuna ha empermess a la deputada dal Puschlav da vulair s'engaschar tar la Confederaziun ch'i na dettia betg ulteriuras reduziuns da plazzas.

Lamprecht discorra cun Candinas

Ma ad empermischuns guvernamentalas na fida Rico Lamprecht betg pli tant: «Cun la risposta da la regenza grischuna na sun jau betg gist stà cuntent.» El haja perquai discurre cun ses collega da partida *Martin Candinas*. Il cusseglier naziunal ha dumandà il glindesdi pled e fatg en l'ura da dumondas en chasa federala (guarda box).

Questa intervenziun chatta Rico Lamprecht fitg buna. Sia regiun è numnadamain pertutgada sco nagin'autra dals respargns al cunfin. In post da dazi occupà cun persunal na datti betg pli en Val Müstair. I dat be controllas punctualas. Tgi che passia cun pli grondas chargias da commerzi sur cunfin, stoppia declerar la rauba tar l'interpresa Mayr en l'Italia, explitgescha il deputà jauer. Privats che importeschian rauba stoppian far be ina declaraziun electronica.

Controllas gidassan era cunter ladernitschs

«Mai na cuntenta quai betg», di Rico Lamprecht. El sa regorda anc ch'ils cunfins eran occupads da la damaun da las 5.00 fin la saira a las 24.00 en ils onns novanta. Per la Val Müstair

muntia la midada dals ultims decennis er ina perdita da bunas plazzas.

En pli crai il politicher che controllas pli intensivas gidassan era pertutgant segirezza e fagist in exempel. «Nus avain la Bacharia Val Müstair che sa chatta en in lieu industrial, là vegn adina puspè rut en», di Rico Lamprecht. «Ils laders rumpen si la butia, fan dapli donn che quai ch'els engolan e svaneschan puspè sur cunfin.» Sch'il dazi fiss occupà, tegness quai davent in pau la ladramenta, manegia il deputà.

Il sentiment da segirezza patescha

Auter che la Val Müstair posseda la Val Puschio en sazez anc in post da dazi ch'è occupà regularmain. Tuttina di la deputada da la PPS Gabriela Menghini-Inauen: «A Campocologno inscuntr'ins plitost darar in emploià da duana da passar sur cunfin.» La deputada che ha inoltrà quest onn la dumonda davart la segirezza als cunfins en il Cussegl grond, n'è sco Rico Lamprecht betg satisfatga da la risposta da la regenza grischuna. I na saja betg propi cler, sche la Regenza fetschia propi tut il pus-

«Èn la segirezza da cunfins ed il dazi en il Grischun insumma anc garantids?» – Quai ha *Martin Candinas* vuli savair ier glindesdi en l'ura da dumonda dal Cussegl naziunal. Il politicher dal Center ha fatg attent ch'il Grischun haja ils pli lungs cunfins da tuts chantuns svizzers. El ha crititgà ina reduziun massiva da persunal da duana.

Il Cussegl federal ha respundi en scrit. La risposta lascha avert la dumonda, sch'i vegn anc stritgà dapli plazzas da duana. Tut tenor ristg – «risikobasiert» – vegnia controllà als cunfins, respunda il Cussegl federal. Las controllas succedian tant als passagis sco er en la vischinanza dal cunfin. Controllas mobilas d'aventian adina pli impurtantas.

saivel per impedir che las plazzas a la duana grischuna sa reduceschian anc pli fitg.

La Quotidiana
 7007 Chur
 081/ 255 52 52
<https://www.suedostschweiz.ch/laquotidiana>

Medienart: Print
 Medientyp: Tages- und Wochenmedien
 Auflage: 3'244
 Erscheinungsweise: täglich

Seite: 2
 Fläche: 82'320 mm²

Auftrag: 3007101
 Themen-Nr.: 320023
 Referenz:
 c6130d5a-b0b9-4014-bd57-5ede9c583afc
 Ausschnitt Seite: 2/2

La criminalitad en las vals dal sid na saja betg s'augmentada ils ultims onns, ha la Regenza sincerà en sia resposta. Il «sentiment subiectiv da segirezza tar la populaziun» pateschia dentant, explitgescha la deputada. Gist l'atun durant la vendemia en Valtellina, cura che blers stagiunaris vegnian en la regiun, s'augmentian er ils enguladitschs en il Puschlav.

En pli crititgescha la politica ch'il servetsch da dazi en Val Müstair vegn surdà ad «acturs privats» sco l'interpresa Mayr en l'Italia.

Critica vi da dazi en mauns privats

«Il Grischun ha il pli lung cunfin da stadi da la Svizra cun fitg pretensius passagis en ina situaziun geografica sensibla», di Gabriela Menghini-Inauen. «Ils concepts da controlla da cunfin ch'èn adattads per Basilea e Son Gagl, n'èn forsa betg adattads per il Grischun.» Perquai ple da ella persuerter ch'ils passagis vegnian puspè controllads direct als cunfins e betg suletta-main entaifer ina zona da cunfin.

Gia dapi plirs onns dura uss il process da transfurmaziun da duana en Svizra. En tut ha la Confederaziun planisà da reducir 300 plaz-

zas. La regenza grischuna scriva en la resposta sin la dumonda da Gabriela Menghini-Inauen: «Sche questas plazzas vegnissan reducidas en moda lineara, fiss era pertutgà il dumber da persunal da duana en il Grischun.» En pli saja fin oz intschert co che la reorganisaziun vegnia a finir e nua ch'il traffic da persunas e da rauba vegnia controllà en il futur.

La digitalisaziun simplifitgeschia il process dad incassar dazis e distgargia las forzas operativas.

«La qualitat da la controlla da dazi en il chantun Grischun è – sco tar tuts auters passagis – garantida», hai num en la resposta. Sin la ruta dal Pass dal Fuorn dettia quai tar ils passagis Müstair e La Drossa dapi in temp in project da pilot, tar il qual ils passagis na sajan betg pli occupads a moda statica. Las controllas da duana succedan entras patruglias mobilas. Il Cussegl federal fineschia: «Las experientschas d'enfin uss èn predominantmain positivs, uschia ch'il project da pilot vegn transferì il 2026 en in manaschi regular.»

A la duana a Campocologno inscuntr'ins tenor la deputada Gabriela Menghini-Inauen be darar guardias da cunfin.

FOTO SOMEDIA

Dubis pertutgant segirezza e dazi

(fmr/vi)

«Ils laders rumpan si la butia, fan dapli donn che quai ch'els engolan e svaneschan puspè sur cunfin.»

Rico Lamprecht
 deputà da la Val Müstair